demens forum

DEMENSFÖRBUNDET – SVERIGES STÖRSTA ORGANISATION FÖR DEMENSSJUKA OCH DERAS ANHÖRIGA, BILDAT 1984 OCH MEDLEM I ALZHEIMER EUROPE.

3 2021

Nytt hopp om framtida vaccin mot Alzheimer

SIDAN 16

När Alzheimer skapar kaos i en tonårings liv

SIDAN 6

Hyrorna på särskilda boenden varierar kraftigt i landet

SIDAN 18

demens forum

3 2021

INNEHÅLL

ORDFÖRANDEN HAR ORDET 3

PORTRÄTT AV EN FOTOGRAF..... 4

SKYDDA DIG MOT BEDRAGARE..... 5

NÄR ALZHEIMER SKAPAR KAOS I EN TONÅRINGS LIV 6

ÄR DEMENS OCH SEXUALITET NÅGOT VI INTE VÅGAR PRATA OM? 10

DIGITALT GENOMBROTT I FÖRENINGARNA 12

ÄLDSTA DEMENSFÖRENINGEN SKRIVER HISTORIA. 13

SAMORDNING FÖR JÄMLIK DEMENSOMSORG 14

NYTT HOPP OM VACCIN MOT ALZHEIMER..... 16

HYRORNA PÅ SÄRSKILDA BOENDEN VARIERAR KRAFTIGT I LANDETS KOMMUNER 18

TIPS 20

VÅRA FÖRENINGAR 22

KORSORD 23

Erik Biörs fick i tonåren ta ett stort ansvar för sin demenssjuka mamma.

”Det saknas utbildning och handledning, något som man även ser i internationella studier”

”Det är märkligt att ansvariga politiker inte visat större intresse att ta fram tillförlitlig statistik.”

ANSVARIG UTGIVARE: Pär Rahmström, förbundsordförande
REDAKTÖR: Carina Rejmus Cohen
Demensforum är en 24-sidig medlemstidning som utkommer 4 gånger/år.
UPPLAGA: 16.000 ex.
GRAFISK FORMGIVNING OCH TRYCK:
Bergström & Sund
Lenanders Grafiska AB, Kalmar • 111814
Augusti 2021
ISSN 1100-9055
ANNONSER: Skickas till Demensförbundets redaktör, rdr@demensforbundet.se
DU SOM VILL SKRIVA I DEMENSFORUM:
Skicka ditt manus till Demensförbundet helst som bifogad fil med e-post. Skicka gärna med foton eller illustrationer till din artikel! Vi förbehåller oss rätten att redigera insända artiklar. Citera gärna men ange alltid källan! Adress, se sista sidan.
NÄSTA DEMENSFORUM UTKOMMER: Vecka 48, 2021
MANUSSTOPP FÖR NÄSTA NUMMER ÄR: 10/11, 2021

Orimliga hyror på många av landets äldreboenden

Tidningen Hem & Hyra har nyligen granskat hyrorna på särskilda boenden i landets kommuner. Resultatet stämmer väl överens med bilden vi får av förbundets medlemmar och föreningar runtom i Sverige. Hyrorna kan i många fall vara dubbelt så höga som för vanliga lägenheter. Störst skillnad är det i Storfors kommun där skillnaden är 160 procent.

Hur är detta möjligt? Det finns de som pekar på att det faktum att många av landets kommuner sålt ut sina fastigheter till privata aktörer. Det är en trend som pågått under många år och enligt många experter har det varit en dålig affär för kommunerna och medborgarna. Men det är inte hela svaret.

En försvårande omständighet är att det saknas nationell statistik och möjligheter för de boende att jämföra hyrorna och därmed förhandla om dem. Enligt våra medlemmar tycks reglerna också se olika ut i landets kommuner vad gäller bostadstillägg. Detta innebär att boendekostnaderna kan skilja sig åt markant beroende på i vilken kommun i landet du bor.

Hittills har intresset varit svalt från politikerna att ta tag i frågan. Socialminister Lena Hallengren har tidigare förklarat att det skulle krävas omfattande utredningsarbete att ens ta fram tillförlitlig statistik över hyror och hyresförändringar på landets äldreboenden. Men Hem & Hyras granskning visar att det är möjligt genom att ta del av siffror från Pensionsmyndigheten.

Demensförbundet kräver nu en ordentlig översyn av både hyresnivåer och de regler som gäller för vad man som hyresgäst faktisk får betala för sitt boende. Det är viktigt för de boende och deras anhöriga att få en bild av hur hyresnivåerna ser ut i området för att kunna bedöma om hyran man betalar för rummet på boendet är rimlig. Det är en befängd tanke att man ska behöva flytta till en annan kommun när man blir gammal och sjuk.

En förutsättning för att Demensförbundet och våra föreningar ska kunna göra skillnad i denna och andra frågor är att vi hjälper och inspirerar varandra. Därför har förbundet tagit initiativ och skrivit en ny bok med lärande exempel från hela landet – ”Bäst i Sverige - så utvecklar du en demensförening som gör skillnad” – som vi skickar ut till våra föreningar i september. Jag blir själv mycket imponerad när jag tar del av alla berättelser om det arbete som utförs runtom i landet och vilka konkreta förbättringar man faktiskt skapar för alla som lever med demens. Det bådar gott för framtiden.

Pär Rahmström
Ordförande, Demensförbundet.

Porträtt av en fotograf

Namn: Rosie Alm
Ålder: 38 år
Familj: Bor tillsammans med Oskar som också är fotograf, samt har barnen Simona 11 år och Mino 8 år
Bor: Lägenhet i Aspudden

TEXT: **ANDERS POST**

Många har genom åren sett fotografen Rosie Alms bilder i Demensforum. Oftast har det varit intervju-porträtt – alltid uttrycksfulla och inkännande. Och ofta har de hamnat på första sidan.Vem är då Rosie Alm. Här berättar hon i en kort intervju.

Var kommer du ifrån?
– Jag växte upp i Torsåker som ligger i Gästrikland.

När började du tänka på att bli fotograf?
– Båda mina föräldrar har konstnärliga yrken, så det smittade väl av sig. Jag har alltid varit intresserad av bilder och kunde tänka mig att bli bildkonstnär, men intresset för foto tog överhand i gymnasiet.

Vad har du för utbildning när det gäller foto?
– Jag gick en tre-årig fotoutbildning i Gamleby, sedan blev jag assistent till ett par olika fotografer innan jag började ”på riktigt” och kunde försörja mig som fotograf.

Går det bra för dig nu?
– Ja det kan man väl säga. Jag har alltid haft svårt att marknadsföra mig själv, så allt har tagit sin tid. Jag vill hellre bli rekommenderad för att jag gör ett bra jobb.

Vad är viktigast när du fotograferar?
– Ljuset är allt. Jag brukar nästan alltid ha eget ljus med som jag riggar upp om det inte är bra dagsljus. Det ska vara rent, tydligt och enkelt och kännas lite dokumentärt. Viktigt är också att få kontakt med den jag fotograferar. När det blir ett äkta ögonblick av kontakt så får jag en kick. ■

Rosie Alm är fotograf och har medverkat flitigt under åren med personporträtt i Demensforum. Här är ett porträtt på henne själv, målat av Anders Post. Olja på duk 120x130cm.

Skydda dig mot bedragare

TEXT: **ANDERS POST OCH POLISEN**

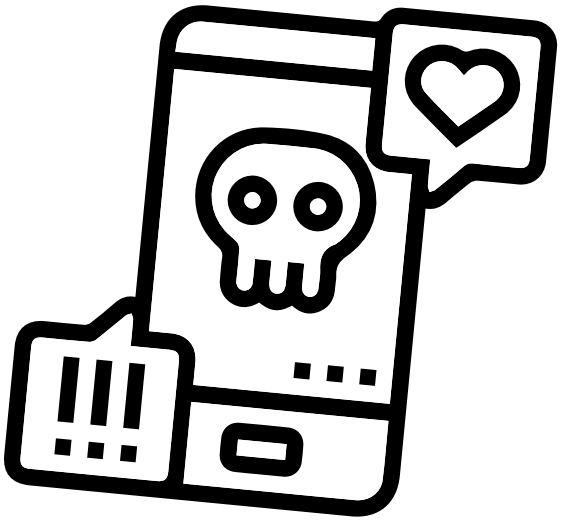

När min mamma var i 90-årsådern och hade begynnande demens blev det svårt att hantera samtalen från telefonförsäljare. Vissa ville sälja produkter helt ärligt, andra inte. En dag ringde en mycket välformulerad kvinna som tyckte att min mamma skulle prenumerera på thépåsar. Påsarna skulle komma en gång i månaden Mamma sa omedelbart nej och lade på luren. Efter ett par dagar kom några thépåsar i ett kuvert tillsamman med en faktura där det stod ”betalas inte denna faktura inom tre dagar går den direkt till Kronofogden”. Vi lyckades avstyra hela transaktionen. Men min mamma hade inte klarat det själv.

Många äldre blir lurade av välsmorda telefonförsäljare, inte minst personer med en demensdiagnos som har svårt att värja sig.

Nu har Polisen tagit fram en utbildning om hur äldre personer kan skydda sig mot bedrägerier. Den heter Försök inte lura mig. Här nedan beskrivs utbildningen och dess syfte.

Försök inte lura mig är ett utbildningspaket som innehåller handledning, filmer och annat material som ger ökad medvetenhet och bättre kunskaper om hur man kan skydda sig mot bedrägerier. Med stöd av en tydlig handledning kan utbildningen genomföras som studiecirkel eller användas som en del av ett informationsmöte. Polisen har tagit fram utbildningspaketet i samarbete med PRO, SPF Seniorerna och Brottsofferjouren. ■

Se Försök inte lura mig på UR Play

Polisen har i samarbete med UR Samtiden spelat in en serie samtal baserade på utbildningen Försök inte lura mig. Där möter vi brottsoffer som delar med sig av sina erfarenheter av romans- och investeringsbedrägerier, bedrägerier i hemmet och telefonbedrägerier. Syftet är att stärka äldres förmåga att stå emot bedrägeribrott och minska känslan av skam för den som drabbats.

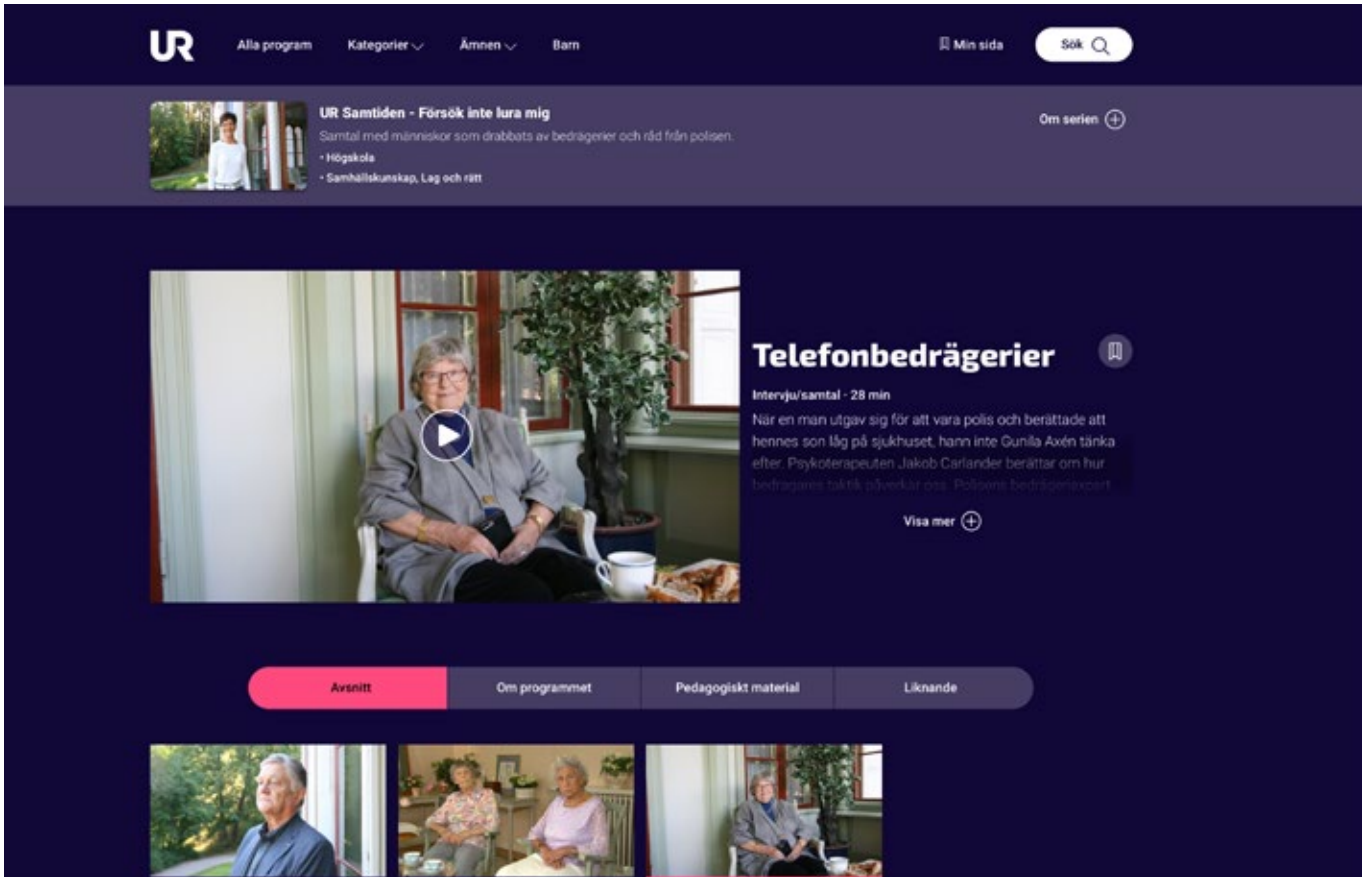

När Alzheimer skapar kaos i en tonårings liv

TEXT: **ANDERS POST** | FOTO: **PRIVAT**

När Erik Biörs var femton år fick hans mamma Marie sin Alzheimerdiagnos. Det var omvälvande och förändrade livet för Erik. Möjligen för all framtid.

– Vi växte upp i Leksand, berättar Erik som numera är 25 år och bor i Gävle där han arbetar på Mediamarkt som säljare.

Din mamma fick sin Alzheimerdiagnos tidigt?
– Ja hon var bara runt 55, berättar Erik. Det var ju väldigt tidigt, och hon levde inte så många år efter diagnosen. Men det var svåra år, både för henne och för oss närstående. Eftersom det var jag som bodde hos mamma under den här tiden så var det även jag som fick ta hand om henne, även om jag fick mycket hjälp av min storasyster.

Eriks föräldrar var skilda. Erik, systern och storebror bodde med mamman. Men plötsligt, utan att fråga någon bytte hon lägenheten till en mycket mindre, så alla tre syskonen fick inte plats. Eriks bror flyttade till eget boende och systern flyttade hem till pappan. Erik blev kvar hos sin mamma.

ILLUSTRATION: **ADOBESTOCK**

När märkte ni att det var något som inte stämde med er mamma?
– Ja det där lägenhetsbytet där hon inte först pratade med oss var ju så klart något märkligt. Men det kom fler och fler signaler som tydde på mental förändring. Mamma hade varit aktiv och gärna hittat på olika saker. Men hon blev mer och mer passiv, kunde inte hålla ordning på räkningar, och det blev svårare för henne att laga mat. Hon var kokerska till yrket så där blev det ju en markant skillnad.

Livet tvärvände och Eriks skolbetyg sjönk till bottennivå. Alla hans intressen försvann, som till exempel fotboll och ishockey. Det ensamma dataspelandet tog överhand och kunde pågå hela nätterna fram till sex på morgonen.

– Jag var hela tiden väldigt stressad, vilket ledde till problem med magen. Mitt näringsintag bestod till största delen av pizza och Coca Cola. Jag undrar fortfarande hur samhället tänkte när de överlät vården av en demenssjuk person på en femtonåring.

Ni fick ingen hjälp?
– Nej det var minimalt, vi fick så småningom hemtjänst några timmar i veckan, men det fanns ingen förståelse för vår situation hos ansvariga i kommunen. En läkare som vi i början rådfrågade för att få veta mer om mammas demens tyckte att vi skulle googla på sjukdomen. Så småningom satt mamma bara i köket och stirrade in i väggen. Hon kunde inte ta hand om sig själv eller ens klä på sig. Vad hon skulle behövt var en personlig assistent, men någon sådan var det inte tal om. En biståndshandläggare som besökte oss förklarade att för att få en personlig assistent enligt LSS (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade), måste man vara oförmögen att gå, tala och äta själv. Det är först i efterhand som jag har förstått att vi borde ha krävt, och hade rätt att få hjälp. Men det är inte så lätt för en tonåring att stå upp mot kommunens ovilliga tjänstemän.

I skolan, var det ingen lärare som reagerade?
– Nej det kan jag inte säga. Vid ett tillfälle frågade en lärare mig hur jag mådde. Jag stod tillsammans med ett gäng kompisar, och då är det ju inte läge att berätta hur dåligt man mår, och av vilken anledning. Oron var knäckande. Jag gick ju alltid och tänkte på hur det var hemma, hur mamma mådde.

Så småningom fick Eriks mamma plats på dagverksamhet en eller ett par dagar i veckan då färdtjänsten hämtade.

– Vid ett tillfälle när jag kom hem från skolan stod mamma och grät. Det visade sig att färdtjänstchauffören bara lämnat henne på gatan fast hon behövde hjälp för att komma till lägenheten. Då blev jag helt enkelt rasande och ringde färdtjänstbolaget och talade om att jag tänkte gå ut till tidningar och andra media för att berätta hur illa de skötte sitt jobb. Någon återkoppling fick jag inte, men vi såg aldrig mer till den där chauffören.

Eriks mamma Marie fick under ett halvår plats på ett korttidsboende. Där skulle hon få prova en ny medicin.

– Mamma fick hjälp att ringa till mig, då grät hon och mådde dåligt. Jag vet inte om det var den nya medicineringen som gjorde att hon blev aggressiv, inte mot mig utan mot personalen. Det här blev hennes sista boende. Hon gick bort i oktober 2015.

Det är snart sex år sedan, hur mår du idag?
– Idag mår jag ganska bra, säger Erik. Men det har tagit extremt lång tid att komma tillbaka till ett normalt fungerande liv. Det finns en oro i botten som gjorde att jag fick magproblem, något jag i viss mån fortfarande dras med. Det som hjälpt mig och även min syster väldigt mycket är läger för unga anhöriga som anordnas på sommaren runt om i landet. Vi har deltagit i tre läger, och den senaste gången var jag med som ledare och föreläsare.

Är det en lättnad att upptäcka att man inte är ensam om sina problem?
– Ja verkligen, på lägren träffar man andra i samma situation och behöver inte hålla någon mask. Här finns även läkare och andra experter som man kan prata med. Lägret är en blandning av sport, aktiviteter, föredrag och samtal – en kombination som skapar välmående och framtidstro. Det var här jag förstod att vi borde ha fått mycket mer hjälp från kommunen hemma.

Erik Biörs mamma Marie var bara drygt femtio när hon fick sin Alzheimerdiagnos.

”Det som hjälpt mig och även min syster väldigt mycket är läger för unga anhöriga som anordnas på sommaren runt om i landet. Vi har deltagit i tre läger, och den senaste gången var jag med som ledare och föreläsare.”

Erik Biörs fick i tonåren ta ett stort ansvar för sin demenssjuka mamma. Livet förändrades radikalt och satte djupa spår.

Är demens och sexualitet något vi inte vågar prata om?

Vi har tidigare tagit upp demens och sexualitet i Demensforum. Nu gör vi det igen. Ämnet är om inte tabubelagt så i alla fall ganska ömtåligt att diskutera. Ändå är det något som berör många anhöriga och demenssjuka väldigt starkt, och inte minst hur det ska hanteras inom vården.

TEXT: **ANDERS POST** | FOTO: **ROSIE ALM**

Linn Sandberg är forskare i genusvetenskap vid Södertörns högskola. I en kommande bok tar hon upp demens och sexualitet. Här ingår både forskning och intervjuer med fokusgrupper inom vård och omsorg, samt intervjuer med 19 personer som lever tillsammans i heterosexuella relationer där den ena parten har en alzheimerdiagnos.

I en intervju för några år sedan som jag gjorde med en kvinna i 60-årsåldern, vars man var demenssjuk och bodde hemma, kom det spontant upp hur hon upplevde den sexuella relationen med sin man. De hade varsitt rum och vissa kvällar kom han och knackade på och ville komma in. Det var en främling som stod där tyckte hon. Hon bet ihop för att på något sätt rädda dessa situationer. Hon hade även tagit upp sexualitet och demens i en anhöriggrupp. Men där blev det alldeles tyst.

Hur ser det ut inom vården när frågor om sexualitet och demenssjukdom kommer upp?

”Idag är en målsättning att vård och omsorg ska vara person- och individcentrerad, vilket innebär att personalen ska se till människan i sin helhet, och inte bara till sjukdomen (Socialstyrelsen 2017). Trots detta saknas ofta riktlinjer och handledning om hur sexualiteten kan ingå i en person- och individcentrerad demensvård och omsorg, och hur den sexuella hälsan kan främjas. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom (2017) saknas till exempel helt diskussioner om detta område.”

Citatet ovan är hämtat ur en kommande bok om äldres sexualitet generellt, där ett kapitel ägnas speciellt åt sexualitet och demens. I kapitlet ingår både forskning och intervjuer med fokusgrupper inom vård och omsorg, samt intervjuer med 19 personer som lever tillsammans i heterosexuella relationer där den ena parten har en alzheimerdiagnos. Deltagarna i studien var i åldrarna 55-87 år.

Jag ringde upp Linn Sandberg, forskare i genusvetenskap vid Södertörns högskola, som är författare till boken och kapitlet som nämns ovan.

Hur ser vårdpersonal på demens och sexualitet, till exempel när det gäller ett demensboende?

– I en pilotstudie med fokusgrupper inom vården som jag och sexologen Susanne Larsdotter har gjort, så hittar vi inga negativa attityder hos vårdpersonal när det gäller demens och sexualitet. Vad som framgår är att många tycker det är svårhanterbart, och hur man ska förhålla sig till de här frågorna. Det saknas utbildning och handledning, något som man även ser i internationella studier. Komplicerade situationer kan till exempel uppstå då två på ett boende fattar tycker för varandra och börjar ha en intim relation, fast båda redan har en partner. Hur hanterar man sådana situationer?

Lina Sandberg menar att det är svårt att ge generella svar, även om exemplet ovan inte är helt ovanligt.

– Som personal står man ofta ensam eftersom det inte finns några riktlinjer att hålla sig till. Men har man ett öppet och konstruktivt arbetslag att diskutera med så går det att hitta lösningar. Man kan ju inte förbjuda människor att träffas och ha intima relationer.

När du har intervjuat vårdpersonal om demens och sexualitet, vad är det som efterfrågas mest?

– Riktlinjer och utbildning, och att man börjar diskutera de här frågorna mer öppet och inte undviker att tala om dem.

> Det saknas utbildning och handledning, något som man även ser i internationella studier”
>
> **Linn Sandberg, forskare i genusvetenskap**

Hur ser de par som du intervjuat på sina relationer i det här sammanhanget?

– Det varierar väldigt mycket, en del tycker att det är svårt att fortsätta en sexuell relation när samhörigheten förändras, medan andra menar att man kan ha en bibehållen närhet. Min och även andras forskning pekar på att kvinnors sexuella lust påverkas mer negativt med en make som är demenssjuk, än tvärtom. Det hänger förmodligen samman med att kvinnans omsorgsarbete och ansvar i hemmet, i alla fall när det gäller äldre parrelationer, fortsätter men blir ännu mer betungande när mannen förändras av demenssjukdomen. Någon sa att ”han blir som ett barn eller en trotsig tonåring som jag måste ta ansvar för och ta hand om.” De kvinnor jag intervjuat betonar bristen på ömsesidighet, gemenskap och samtal. Allt det här påverkar lusten och attraktionen i hög grad. När det är kvinnan som är demenssjuk och mannen står för omsorgen så får han ofta mer socialt stöd från omgivningen och mer positiv återkoppling på sitt omsorgsarbete. Hos mannen påverkades inte den sexuella lusten på samma sätt.

Lina Sandberg berättar om en kvinna i intervjuerna som hade problem i samlevnaden med sin demenssjuke make.

– Hennes man hade varit en mycket aktiv person, samhällsengagerad och respekterad. Men när hon upplevde att allt det där var borta påverkade det hennes lust och attraktion. Men hon ställde ändå upp på sex för ”husfridens” skull.

Kan du ge exempel på intervjuade som kunde gå vidare i sina samliv?

– De flesta som får en demenssjukdom är äldre, och där kanske andra sjukdomar och livsomständigheter gjort att sexlusten avtagit. Flera par hade hittat sätt att behålla en intimitet utan att direkt ha samlag. En kvinna berättade hur hon kryper ner hos sin man och de kan ligga och känna en njutbar närhet till varandra. Det gav tröst och stärkte relationen.

Lina Sandberg menar att vi ibland kan vara lite för ensidigt fokuserade på just samlaget när vi talar om sexualitet.

– Det finns ju många andra sätt att mötas och uppleva intimitet och sexuell njutning. Kontentan är att vi måste tala mer öppet om demens och sexualitet. Det är då vi kan börja hantera de här frågorna, som för många upplevs som svåra.

Har du synpunkter och vill diskutera demens och sexualitet, eller har erfarenheter som du vill dela med dig av, så skriv gärna till Demensforum. ■

Digitalt genombrott i föreningarna i pandemins spår

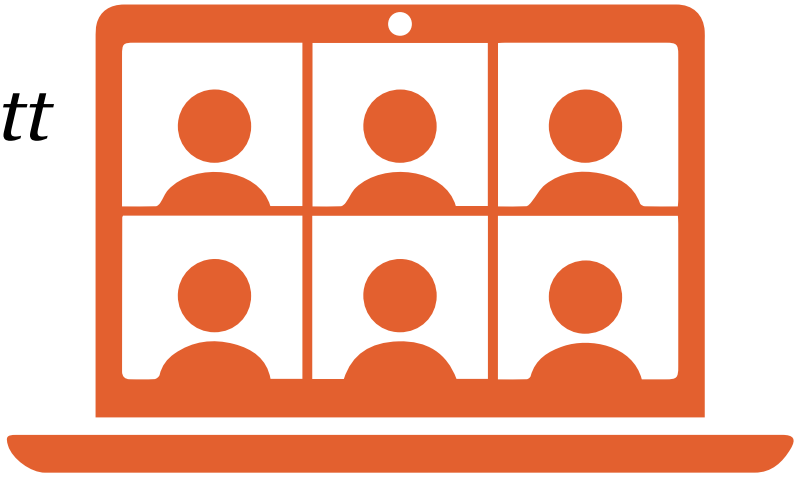

TEXT: **MARTIN KÄLLSTRÖM**

Coronatiderna har inneburit ett genombrott för digitala aktiviteter bland landets demensföreningar. Tekniken innebär stora möjligheter att utveckla föreningsarbetet, men samtidigt är det viktigt att möta och hålla dörren öppen även för dem utanför den digitala världen anser flera röster inom Demensförbundets föreningar.

Styrelsemöten, årsmöten och föreläsningar – under coronan har många föreningar flyttat sina aktiviteter till nya digitala forum.

– De flesta av oss tycker att det bästa är att träffas på riktigt. Samtidigt är det bra att kunna använda den digitala teknik som finns att tillgå. Det finns många sätt att mötas på och vi kommer att vänja oss, säger Marie Larsson, ordförande i Vansbro Demensförening.

I Göteborg och Gävle sker styrelsemötena digitalt, i Gävle har man även hållit boenderåd via de digitala kanalerna för att inte tappa fart och driva på den viktiga frågan om LSS-boende.

– Digitala styrelsemöten är ett utmärkt alternativ under en pandemin eller om deltagarna sitter utspridda på ett stort geografiskt område. Zoom är enklast att använda, Teams är heller inte så svårt. Studieförbundet Vuxenskolan erbjuder kurser och hjälp med tekniken för att arrangera digitala möten och events, berättar Anette Svensson, förbundskonsultent på Demensförbundet region norr.

Det var också Studieförbundet Vuxenskolan man vände sig till under förra året i Västerbotten för att arrangera föreläsningar med forskare från Umeå Universitet, vilket Demensforum tidigare rapporterat om.

– Föreläsningarna direktsändes på nätet från Umeå Universitet och kunde ses av föreningarnas medlemmar på vuxenskolans lokaler i Västerbotten eller hemma vid datorn. Möjligheter finns också att utveckla tekniken så att åhörarna kan ställa frågor.

Siv Bringetun, ordförande i Demensföreningen i Stockholm, ser den nya tekniken som en nödvändighet för att nå ut och möta den nya generationen demensssjuka och deras familjer.

– Vi är nu mitt i en stor generations- och samhällsförändring. En grupp som blir sjuka är unga och mycket pålästa och vill inte bli kallade demenssjuka utan säger att de har en kognitiv sjukdom. De kräver aktivitet och kunskap. Anhöriga är av samma kaliber, pålästa och kunniga och kräver direkt stöd och snabba svar.

Detta innebär enligt Siv Bringetun att föreningen måste vara uppkopplad och kunna svara snabbt och med kompetens och delta i olika digitala aktiviteter.

– Föreningslivet på det gamla sättet håller på att försvinna och skall det finnas kvar så måste arbetet ske på ett annat sätt, mer digital verksamhet, utveckla e-posthanteringen och sms och andra sociala nätverk.

Hon poängterar samtidigt hur viktigt det är att utveckla kontakten med de äldre som har är mindre benägna att använda den nya tekniken.

– De äldre behöver mycket av lyssnande och stöd. Dessutom ökar den äldre gruppen, vilket kräver mer resurser och kunskap. Vi behöver vara en positiv förening i nutid som står öppen för alla, säger Siv Bringetun. ■

Tips!

Digitala styrelsemöten är ett alternativ om deltagarna sitter utspridda eller om landet drabbas av en ny pandemi. Zoom är enklast att använda, Teams är heller inte så svårt. Studieförbundet Vuxenskolan erbjuder kurser och hjälp med tekniken för att arrangera digitala möten och events.

Sundsvalls Tidning 25 mars 1987

TEXT: **ANDERS POST**

Äldsta demensföreningen skriver historia

Sundsvalls demensförening har sammanställt föreningens historia. Men det är mycket mer än så. Här finns till exempel en genomgång av olika demenssjukdomar, vård och behandling, anhörigas situation samt Demensförbundets bildande och utveckling.

Sundsvalls Demensförening, som varit något av en pionjär i sammanhanget, bildades den 8 maj 1989 som lokalförening till RÅR, Riksförbundet för åldersdementas rättigheter. Tack vare många eldsjälar och engagerade medarbetare har man kunnat ha en livaktig verksamhet år efter år. I kompendiet ges exempel på återkommande aktiviteter: Telefonrådgivning i egen regi, informationsinsatser på vårdskolor och sjukhem, uppsökande verksamhet, föreläsningar med läkare och professorer, sommarresor, surströmmingsskivor, julfester och samtalsgrupper för både demenssjuka och anhöriga.

I kompendiet finns även intervjuer med föreningens olika ordförande. Kenneth Asplund, var först på ordförandeposten, därefter kom Kjerstin Lundgren och Britt-Inger Persson. Nyvald ordförande är Karl Gustav Norberg.

I kompendiet beskrivs även Demensförbundets historia och utveckling där de olika ordförandena uttalar sig.

Idén till denna unika föreningshistoria, som tagit ett år att fullborda, kom från Lena Eklöf Viklund som är styrelseledamot i Sundsvallsföreningen.

– Det gick till så att jag, Kjerstin Lundgren och författaren Carina Aynsley bildade en studiecirkel via ABF, där vi fick goda råd. Författaren står för all text men vi har tillsammans korrekturläst och godkänt innehållet liksom de intervjuade personerna. Slutredigering och bilder har vi fått hjälp med, av min make (text och bild är hans yrkesområde). Att sammanställa det omfattande dokumentet har varit möjlig tack vare ekonomisk donation från en medlem i föreningen. Författaren fick ett avtalat arvode, men allt övrigt arbete är ideellt.

– För närvarande har vi inga planer på att trycka upp pappersexemplar av kompendiet. De som är intresserade får gärna en PDF på materialet, säger Lena Eklöf Viklund. ■

Samordnade insatser

– en väg till jämlik demensomsorg i hela landet

Sveriges kommuner har kommit olika långt när det gäller insatser för demenssjuka. För att öka samverkan och utveckla ett systematiskt arbetssätt kring personer med demenssjukdom, publicerade Socialstyrelsen 2019 ”Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom.”

TEXT: **ANDERS POST** | FOTO: **PRIVAT**

Wilhelmina Hoffman, chef för Svenskt Demenscentrum.

Fem kommuner har utsetts som ska hitta modeller för mångprofessionellt teamarbete inom demensomsorgen.

– Det handlar om samverkan, på regional och kommunal ledningsnivå med representanter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst, samt i det direkta arbetet med personer som har demenssjukdom, säger Wilhelmina Hoffman, chef för Svenskt Demenscentrum, som fått i uppdrag att välja ut de fem kommunerna.

De utvalda kommunerna har fått stimulansbidrag från regeringen för sitt arbete med olika delar av insatsförloppet – från diagnos och hela vägen till livets slutskede. I varje del tar man upp vad som behöver göras, hur det kan göras och vilka verktyg som kan användas. De aktuella kommunerna är Falun, Mörbylånga, Ekerö, Göteborg (SDF centrum) och Umeå.

– I vårt uppdrag ingår att följa dessa kommuner för att ta del av framgångsfaktorer, men även se vilka utmaningar de möts av, säger Wilhelmina Hoffman.

Hur har ni valt ut de här fem kommunerna?

– Vi har försökt få så bra spridning över landet som möjligt. Dessutom har vi valt kommuner i varierande storlekar, och med olika förutsättningar. Vissa har redan upparbetade samarbetsformer mellan region och kommun, medan andra inte har kommit lika långt. Det är många delar som ska fungera om demensvården kan sägas vara bra.

Hur har ni gått till väga för att få igång projektet och sedan utvärdera resultaten?

– När vi initierade projektet 2019 så träffade vi berörda representanter i kommunerna via digitala möten. Kommunerna bestämde själva vad de behövde utveckla inom standardiserat insatsförlopp utifrån sina förutsättningar. Vi har sedan fortlöpande tagit del av deras arbete. Något som jag tycker är viktigt i sammanhanget är kommunikationerna mellan kommunerna där de utbyter information och idéer. En sak som kommit fram är att det ska finnas ett enda telefonnummer för demensfrågor i kommunen, man ska slippa hamna i en växel och bli hänvisad hit och dit.

Allt material från kommunerna ska i höst sammanställas av Svenskt Demenscentrum i en inspirationsskrift som heter Samverkan för ett standardiserat insatsförlopp. Under hösten blir det även seminarier i de fem kommunerna.

– Förhoppningsvis kommer vi att ha dessa seminarier live, säger Wilhelmina Hoffman. Men mycket har blivit annorlunda och försenats på grund av pandemin. Låter allt det här krångligt? Men målet är ganska enkelt. Det handlar om att kunna tillgodose varje demenssjuk persons behov i vilken kommun man än bor i. ■

Fredrik Lilja, demenssjuksköterska Mörbylånga kommun.

I Mörbylånga tänker man utanför boxen

Mörbylånga är en av de fem kommunerna som utsetts för att arbeta med standardiserat insatsförlopp. I den öländska kommunen, med drygt 15 000 invånare , har man inte bara arbetat med delar av insatsförloppet – från diagnos till slutskedet. Här handlar det om helheten, vilket även innefattar perioden innan diagnos.

– Vi har prioriterat det multiprofessionella teamet, säger Fredrik Lilja som är kommunens demenssjuksköterska. Till vår hjälp har vi tagit in en extern processledare där vi i olika workshops har tydliggjort våra roller och kommunikationsvägar.

De flesta kommuner som är med i projektet har fokuserat på delar av insatsförloppet, hur har ni gjort?

– Vi börjar med tiden före demensdiagnosen, och sedan följer vi den demenssjuke hela vägen. Det kan ju vara ganska frustrerande och oroligt från det att man fått de första signalerna tills diagnosen ställs. Här kan vi erbjuda stöd från demensteamet. Det är dessutom enkelt att få kontakt med oss via vårt speciella telefonnummer för demensfrågor.

Det är ju inte ovanligt att den som fått en demensdiagnos sedan lämnas utan vidare stöd. Hur gör ni?

– Vi har haft samtalsgrupper för anhöriga, berättar Fredrik Lilja. Tyvärr har pandemin satt käppar i hjulen för den verksamheten, men vi hoppas kunna komma igång igen snart och då ska vi även starta samtalsgrupper för personer med demenssjukdom. En annan aktivitet som erbjuds är dagverksamhet. Där har vi märkt att män är mindre intresserade av att delta. Då har vi istället ordnat träning på gym, vilket ju också kan ses som en form av dagverksamhet. Men att träna på gym känns inte som någon terapiverksamhet, och då har det lockat många.

Fredrik Lilja berättar att när det så småningom är dags för att flytta till ett särskilt boende så kan demensteamet även här finnas med och hjälpa till.

– Vi kan introducera det nya boendet genom att till exempel finnas med vid ett första möte med personalen, något som ofta underlättar omställningen till det nya boendet.

Det verkar handla om trygghet och kontakt hela vägen?

– Ja alla i vårt multiprofessionella demensteam är mycket engagerade och finns med i hela demenssjukdomens förlopp, vilket ger trygghet både för den anhörige och den som är demenssjuk, berättar Fredrik Lilja. ■

Nytt hopp om framtida vaccin mot Alzheimer

TEXT: **MARTIN KÄLLSTRÖM** | FOTO: **ADOBESTOCK**

Demensforum har tidigare rapporterat om blodprov för att upptäcka tidig Alzheimer och studier för att hitta läkemedel för att bromsa sjukdomsförloppet innan symtomen blir märkbara. Nu pågår även lovande försök att hitta ett vaccin som hindrar sjukdomens uppkomst och spridning. ”Det handlar om ett helt nytt sätt att angripa sjukdomen”, säger Lars-Olov Wahlund, professor i geriatrik och ledamot i Demensförbundets styrelse.

Det handlar om ett helt nytt sätt att angripa sjukdomen."

Lars-Olov Wahlund,
professor i geriatrik och ledamot i Demensförbundets styrelse.

Vi har definitivt kommit längst inom vaccin-forskningen kring tau-proteinet."

Bengt Winblad,
professor i geriatrik vid Karolinska institutet.

Grunden i det vaccin som nu testas av forskare på Karolinska Institutet bygger på att man utnyttjar kroppens förmåga att producera antikroppar som hindrar uppkomst och spridning av det skadliga proteinet tau som uppstår i nervcellerna hos personer med alzheimer.

– Vi har definitivt kommit längst inom vaccinforskningen kring tau-proteinet, säger Bengt Winblad, professor i geriatrik vid Karolinska institutet och en av forskarna bakom studien i en kommentar till DN.

Vaccinet AADvac1 har nu testats i en så kallad fas 2-studie med närmare 200 deltagare med mild alzheimer (varav cirka 20 svenskar) med en snittålder på 71 år. De fick antingen vaccin eller verkningslös placebo regelbundet under två års tid i form av injektioner under huden.

Studien visar att vaccinet AADvac1 är säkert att använda, det vill säga man såg inga allvarliga biverkningar. Alla deltagarna fick ett immunsvar med höga halter av antikroppar i blodet. Forskarna mätte också olika biomarkörer, som kan vara biologiska molekyler i kroppsvätskor, och används för att bedöma sjukdomstillstånd. Analysen visade att vaccinet kan dämpa sjukdomsprocessen.

Även om resultatet ses som lovande ger en så här liten studie inte tillräckligt svar på om vaccinet stoppar försämringen av kognitiva funktioner som till exempel minnet. Forskarna kommer nu att undersöka det i en större studie.

– Studien är intressant eftersom det är ett helt nytt sätt att angripa sjukdomen genom att påverka tau-proteinet. Tidigare har man i många studier påverkat amyloid med varierad framgång. Nu måste detta testas i betydligt större patientgrupper för att man ska kunna dra några slutsatser om vaccinets effekt. Men man uppnådde det man önskade, man fick antikroppar mot tau, och man kunde se en viss positiv effekt på kognitionen, säger Lars-Olov Wahlund, professor i geriatrik och ledamot i Demensförbundets styrelse. ■

Demensförbundet reagerar på Hem & Hyras granskning:

”Dags för en ordentlig översyn av hyrorna på särskilda boenden”

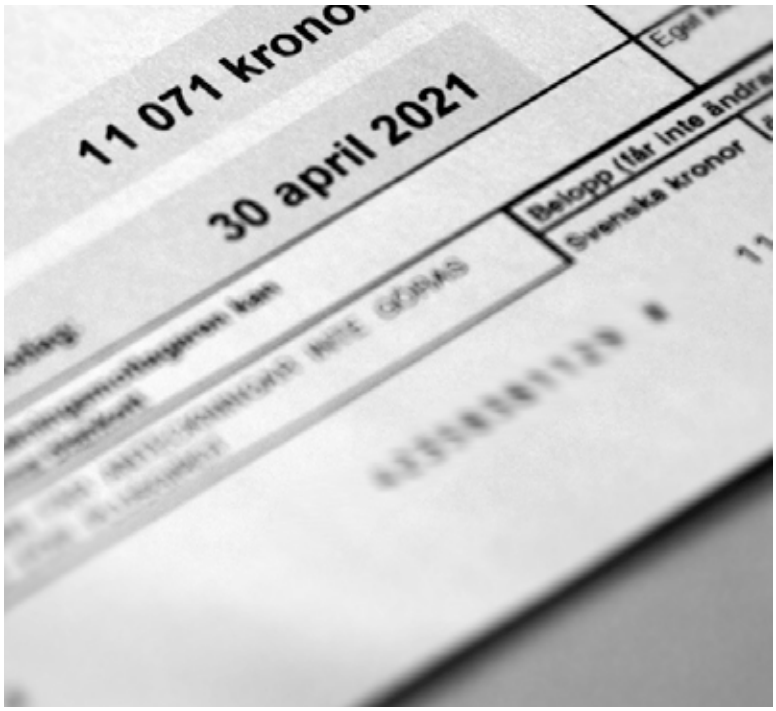

Pär Rahmström,
Ordförande, Demensförbundet.

TEXT: **MARTIN KÄLLSTRÖM** | FOTO: **ALEX LJUNGDAHL**

Hyrorna på särskilda boenden varierar kraftigt i landets kommuner – i många fall är hyrorna dubbelt så höga som för vanliga lägenheter. Det visar en ny granskning som Hem & Hyra gjort. Demensförbundets ordförande Pär Rahmström efterlyser nu nationell statistik och en ordentlig översyn för hur hyrorna sätts i landets kommuner.

Hem & Hyras granskning, som gjorts med statistik från Pensionsmyndigheten, visar att det ofta är mycket dyrare att bo på ett särskilt boende jämfört med en hyrd bostad. I 25 av landets kommuner är det till och med dubbelt så dyrt eller mer, utan att räkna in mat och omvårdnadskostnader.

– Det är en rättvisefråga. Det är ingen som står upp för den här gruppen, säger Marcus Derland, journalisten bakom granskningen, till SVT.

I hyresgästfrågor är det traditionellt sett hyresgästföreningen som företräder de boende. Men de som bor på särskilda boenden är ofta inte medlemmar i föreningen, vilket har lett till att förhandlingar om hyror kan ha uteblivit.

Innan Hem & Hyras granskning har man inte kunnat jämföra kostnaderna för särskilt boende mellan olika kommuner då statistiken inte funnits. Demensförbundets ordförande Pär Rahmström tycker att det är märkligt att ansvariga politiker inte visat större intresse att ta fram tillförlitlig statistik.

– Det är viktigt för de boende och deras anhöriga att få en bild av hur hyresnivåerna ser ut i området för att

kunna bedöma om hyran man betalar för rummet på boendet är rimlig, säger Pär Rahmström.

Efter Hem & Hyras granskning säger socialminister Lena Hallengren att socialdepartementet kommer att titta på siffrorna.

– Vi ska naturligtvis titta på det som Hem & Hyra tagit fram med hjälp av Pensionsmyndigheten. Men det är svårt att göra en jämförelse när ett särskilt boende många gånger är nyrenoverat eller nybyggt och innehåller gemensamhetsutrymmen. Till skillnad från en hyresrätt där man själv har valt hur stort man vill bo och hur standarden ska vara. Men varje kommun måste titta på det här, säger Lena Hallengren till SVT.

Hem & Hyras granskning visar också att hyresskillnaderna mellan särskilda boenden och vanliga hyreslägenheter varierar kraftigt i landet. I två kommuner är hyrorna faktiskt lägre på särskilda boenden, visar granskningen.

– Kommunerna har valt olika vägar för att hantera äldreomsorgen, vilket gör att såväl utbudet som de avgifter du betalar beror helt på var i landet du bor. Det är inte rimligt. Inom Demensförbundet efterlyser vi nu en ordentlig översyn av både hyresnivåer och de regler som gäller för vad du som hyresgäst faktisk får betala för ditt boende avslutar Pär Rahmström. ■

SÅ SKILJER SIG BOENDEKOSTNADERNA

Enligt Hem & Hyras granskning har pensionärer i 194 kommuner över 50 procent högre boendekostnader på särskilda boenden jämfört med pensionärer i vanliga hyresrätter. Störst skillnad är det i Storfors kommun där skillnaden är 160 procent. Siffrorna bygger på uppgifter om boendekostnader per kvadratmeter för alla pensionärer som hade bostadstillägg i december 2020. I boendekostnad ingår främst hyra, el och sophämtning. Boendekostnaden räknas fram av Pensionsmyndigheten som underlag när bostadstillägget räknas ut. Statistiken har sammanställts av Pensionsmyndigheten och omfattar alla 290 kommuner i Sverige.

Anders i Varberg

”Lösningen kan vara att jag och min fru skiljer oss”

När Anders Nilssons fru Anna-Kaarin fick plats på det nya äldreboendet Midsommargården i Varberg blev det en stor lättnad. Men ekonomiskt har det inneburit en svår belastning för makarna, särskild då hyran är femtio procent högre än övriga boenden i kommunen och tudelningsreglerna inte ger rätt till bostadstillägg.

– Min fru och jag har levt tillsammans i 49 år, men när hon blev sämre klarade jag inte av att ta hand om henne längre. Jag ansökte först hos kommunen om avlastning, men stället hon vistades på upplevde jag mer som en form av förvaring. Min fru mådde väldigt dåligt. Därför blev jag väldigt glad att bli erbjuden en plats på det nybyggda äldreboendet, berättar Anders.

Men lyckan blev kortvarig. Efter att ha räknat på de nya kostnaderna upptäckte Anders att det skulle bli svårt att få den nya månadskalkylen att gå ihop.

– Hyran för rummet är på 7 500 kronor månaden och till det tillkommer avgifter för omvårdnad, mat och förbrukningsmaterial på 5 329 kronor. Tillsammans med mediciner, fotvård, besök hos frisören och så vidare innebär det kostnader på runt 14 000 kronor i månaden, berättar Anders.

Något bostadstillägg var inte att räkna med, då kommunens tudelningsregler innebär att bidraget beräknas på makarnas gemensamma nettoinkomst, trots att paret bor på olika adresser.

– Skulle vi däremot skilja oss förändras förutsättningarna helt. Då skulle min fru vara berättigad till bostadstillägg och vi skulle ha råd med mer än det allra nödvändigaste. Nu har vi knappt ens råd med det, säger Anders som berättar att han seriöst överväger detta drastiska alternativ.

Han hoppas att reglerna ändras och att hyresnivåerna på äldreboendena ses över.

– Vi har jobbat och betalat skatt båda två sedan vi var femton år, jag och min fru. Jag hade aldrig kunnat föreställa mig att vi skulle hamna i en sådan här situation när vi blev gamla. Politikerna måste tänka om!

Demensföreningen i Varberg har uppmärksammat problemen för kommunen och protesterat mot de höga hyrorna på Midsommargården. I en ny skrivelse till socialnämnden tar man även upp frågor rörande låg personaltäthet, bristande hygien och möjlighet till utevistelse för de boende. ■

Snart dags för Demensförbundets kongress

FOTO: **HILTON**

Den 20 – 21 november går förbundskongressen av stapeln på Slussen Hilton i Stockholm. Allt under förutsättning att Conornapandemin tillåter förstås.

Vi är dock hoppfulla och ser fram emot att äntligen få träffa föreningarna och vi hoppas och tror att föreningarna också ser fram emot att få komma samman.

Som alltid är det många viktiga frågor som ska avhandlas under de två dagarna och i nästa nummer av Demensforum kan du se ett reportage från kongressen och också ta del av de viktigaste besluten som togs.

Till alla föreningar vill vi säga varmt välkomna till Stockholm i november!

Filmtips!

Supernova

Colin Firth och Stanley Tucci spelar paret Sam och Tusker, som semestrar i husbil på engelska landsbygden där de besöker familj, vänner och platser från förr. I tjugo år har de hållit ihop, men sedan Tusker drabbats av tidig demens är hela tillvaron förändrad. Han pendlar mellan slagfärdigt skarpsinne och stunder av total glömska, och skräms av tanken på att inte bli ihågkommen för den han varit utan för den han är på väg att bli. Det viktigaste för dem nu är de stunder de har tillsammans, innan Tusker försvinner in i en värld där Sam inte längre kan nå honom. Under resan kommer hemliga planer upp till ytan, och Sam och Tusker inser att de båda söker ett sätt att skona den andre. Frågan de till slut ställs inför är vad det betyder att verkligen älska en annan människa. Manus och regi av Harry Macqueen.

Filmen hade svensk biopremiär den 3 september på biografer runt om i landet. SFilmens trailer går att se på youtube.com

Intim och naken berättelse om kärlek, sorg och tidig demenssjukdom. Filmen utspelar sig i fantastiska miljöer på den engelska landsbygden och de två huvudrollsinnehavarna lyfter filmen tillsammans med ett väl genomarbetat manus.

Ny bok:

Lex Katarina

– en roman om en kvinna mitt i livet vars mamma drabbas av demenssjukdom

Katarina är strax under 40 mitt i karriären och med man och barn när hennes mamma drabbas av demenssjukdom. Vad händer när man redan innan känner att man inte räcker till? Katarina bevittnar mammans gradvisa nedmontering, särskilt som den nära och kärleksfulla relationen mellan mor och dotter inte är så självklar som den kanske borde vara.

Lex Katarina är en roman om skuld, skam och otillräcklighet. Men här finns även vardagsglädje och försoning.

Författaren Maria Estling Vannestål är en fyrabarnsmamma från Småland som skriver böcker, översätter och föreläser. Lex Katarina är hennes debutroman och är den första fristående delen i serien om Katarina.

Lex Katarina **kan du köpa via Demensförbundet, pris 120 kr exkl. frakt.**

Demensförbundets nya reflexvästar

Våra reflexvästar med tryck är för dig som vill göra sig synlig när du representerar din demensförening eller Demensförbundet i offentliga miljöer. Våra föreningar får en väst gratis. Fler kan köpas i vår interna webbshop.

Ny bok på pitemål ska underlätta dialog med äldre och demenssjuka

Språkets betydelse är viktigare än man tidigare trott, speciellt i de delar av landet där man talar dialekt. Nu släpps en ny bok om den speciella dialekten pitemål som kan användas i arbetet med äldre och personer med sjukdomstillstånd som demens och andra hjärnskador.

"Nalta mäir oppa bondschka" är en ny bok skriven av Carina Lindgren, demenssköterska i Piteå och vice ordförande i Demensförbundet och pensionären Arne Pettersson. Tanken är att generationer ska kunna mötas och förstå varandra trots språkbarriären.

– I Piteå med omnejd har vi den så kallade pitebondskan som vår äldre generation talar. Vid olika sjukdomstillstånd, exempelvis demenssjukdom och andra hjärnskador, kanske det är det enda språk som man förstår, berättar Carina Lindegren.

Boken kan användas som ett aktivitetsmaterial och är fyllt av korsord, sånger, recept och mycket mer. Allt med texter på pitemål.

Boken med dess rättigheter är skänkta som gåva till föreningen Funktionsrätt Piteå vid firandet av Piteå 400 år. Korsorden i boken är skänkta av änkan till en man som skapade korsord på bondska. ABF och Stefan B. Andersson har bidragit med musik och egenskrivna låtar på bondska.

ÅRSMÖTE I HUDIKSVALL

Hudiksvallsortens Demensförening höll onsdagen den 9 juni 2021 sitt årsmöte som genomfördes digitalt. Närvarande var ordförande Birgitta Lönnberg, sekreterare Kristina Sångberg, Karin Persson från styrelsen, samt Gunilla Swing från valberedningen. Vi var på plats hemma hos vice ordförande Christine Styrman och tre medlemmar var med över länk. Maj-Britt Norlander, ordförande för årsmötet, Elisabeth Ek, justeringsman för årsmötet samt Lars Norlander.

Gunilla Swing, Christine Styrman, Karin Persson, Krisitina Sångberg och Birgitta Lönnberg.

SKELLEFTEÅFÖRENINGEN FICK GÅVA FÖR ATT UTSE STIPENDIATER

Audrey & Lars Norbergs stiftelse har överlämnat en donation för förvaltning till Skellefteå demensförening

Vid demensföreningens styrelsemöte den 27 maj 2021 tackade föreningen ja till en donation på 100 000 kr av Audrey & Lars Norberg. Syftet med donationen är att, tillsammans med andra goda krafter, utveckla demensvården och bidra till demensföreningens utveckling. Som ett led i detta ska föreningen varje år under minst 5 år utse:

Årets undersköterska

och

Årets Vård och omsorgsavdelning i Skellefteå kommun.

Stipendiaterna kommer att utses genom öppen nominering av anhöriga, personal och chefer. Belöningen blir bland annat stipendier, underhållning och fika. Prisutdelare är Skellefteå demensförening. Gåvan överlämnades av stiftaren Lars Norberg till styrelsen för Skellefteå demensförening.

Text och foto Inga-Maria Malm.

							HÖJD-PUNKT	PASSIVT	BARNFÖR-LAMNING								
											KAN BLI BLÖTARE NÄR MAN TORKAR						
							RUND PÅ RIDBANA										
							STRÅKIN-STRUMENT / LAND MED COSTA										
							KOL-BRÄNSLE					FÄR RÅ	TALA FÖR SIN SAK	ROAR SIG		HÄR-RESANDE TING / FÖR RESTERNA	VÄRMANDE SJÄL
SKALL VÄL LJUV MUSIK		GROVT PÅ GÅNG	FÖLJER MED FÄRDPLAN	SKRÄD-DARSY		HÄRSKADE I ÖST	LÄGGA NÄSAN I BLÖT		UTAN DESS LIKE / DOM								
						MED KNAPP NÖD					KLUBBAS FÖRSLAG / GÅR EJ ATT INTA						
FYLLER MEGA-STJÄRNAN							PLAN-MÄSSIGHET / SYNS I SANDALERNA								HJÄLPER MATE-MATIKER / FLICKNAMN		
		SNOBB / VANA							AVSKRAP	TITTA IGENOM		LAG I LONDON / SOM KATT OCH HUND					KORS-ORDS-KUNGEN 2021
GÅR OCH KOMMER MED TID																	ANMÄRK-NING KORT
TEATER-FINAL	YRA / LOS ANGELES				FÖR UT FALSKA PENGAR PÅ MARKNADEN / SKIVA									OBESTÄMT SVAR / MITT I NATTEN			
								FÅR LIV I BILDER									
RESPEK-TERAD						PÅHITTAD HISTORIA							FACKORD				

Korsord 3-2021

Namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Lösningen på korsordet ska vara oss tillhanda senast den 9/11 2021.

Demensförbundet Lundagatan 42 A, 117 27 Stockholm

De tre första öppnade rätta lösningarna vid dragningen vinner 2 Sverigelotter vardera.

Grattis

säger vi till vinnarna av korsord nr 2-2021.

Ingrid Lagergreén, Mölnlycke
Monica Sandgren, Kalmar
Lennart Eriksson, Dala-Järna

2 Sverigelotter var

Vinner ni en storvinst meddela oss gärna det.

Lösningen på korsordet 3-2021

POSTTIDNING **B**

VILL DU BLI MEDLEM?

Kontakta den lokala demensföreningen på din ort eller ring Demensförbundet. Vi har nästan 10 400 medlemmar, i cirka 110 demensföreningar, spridda över hela Sverige.

Som medlem får du:

- Demensforum (Demensförbundets tidning) 4 nr/år. Finns även som taltidning för synskadade.
- Anhörigboken – med information och praktiska råd. Finns även som talbok för synskadade.
- Råd, stöd och hjälp. Utbyta erfarenheter med anhöriga till demenssjuka som är eller har varit i samma situation.
- Möjligheter att i gemenskap med andra påverka och förbättra demenssjukas och anhörigas situation.

Demensförbundet

Demensförbundet
Lundagatan 42 A 5 tr
117 27 Stockholm
Tel 08-658 99 20
Fax 08-658 60 68
E-post: rdr@demensforbundet.se
Hemsida: www.demensforbundet.se
Pg 25 92 53-3
Bg 5502-8849

Är du anhörig? Har du frågor?

Demensförbundet har rikstäckande telefonrådgivning:

0485-375 75

Till alla våra Demensföreningar runt om i landet.

Vi på Demensfonden känner att det är dags att göra förändringar av motiven på våra minnesblad som skickas till begravningsbyråer och anhöriga i samband med begravningar. Nu ställer vi frågan till våra Demensföreningar om ni själva eller om ni känner någon som är duktig på att rita, teckna och måla. Skicka gärna in era alster till:
Demensfonden på Lundagatan 42 A, 117 27 STOCKHOLM.

Eller maila till oss på e-post:
demensfonden@demensforbundet.se

Har ni frågor ta kontakt med Carina Glebenius. Tel. **08-658 99 24**.

DEMENSFÖRBUNDETS LITTERATUR

Vår litteratur hjälper dig att förstå och stötta i den för många svåra situation som en demenssjukdom innebär. Vi har även bra material för dig som arbetar inom demenssjukvården och som vill veta mer.

Hela vårt utbud hittar du i vår webbutik **www.demensforbundet.se**. Det går också bra att ringa oss för mer information om vår litteratur, telefon **08-658 99 20**.